

sammen skaper vi

8. november 2023

Presentasjon Birkenes kommunestyre

**Kommunedirektørens forslag til
Økonomi- og handlingsplan 2024-2027
og årsbudsjett 2024**

vekstmiljø for alle

Bærekraftig samfunnsutvikling

Tenke globalt og handle lokalt

- Mål som skal vise vei på kort og lang sikt

I arbeidet med kommuneplanens
samfunnsdel:

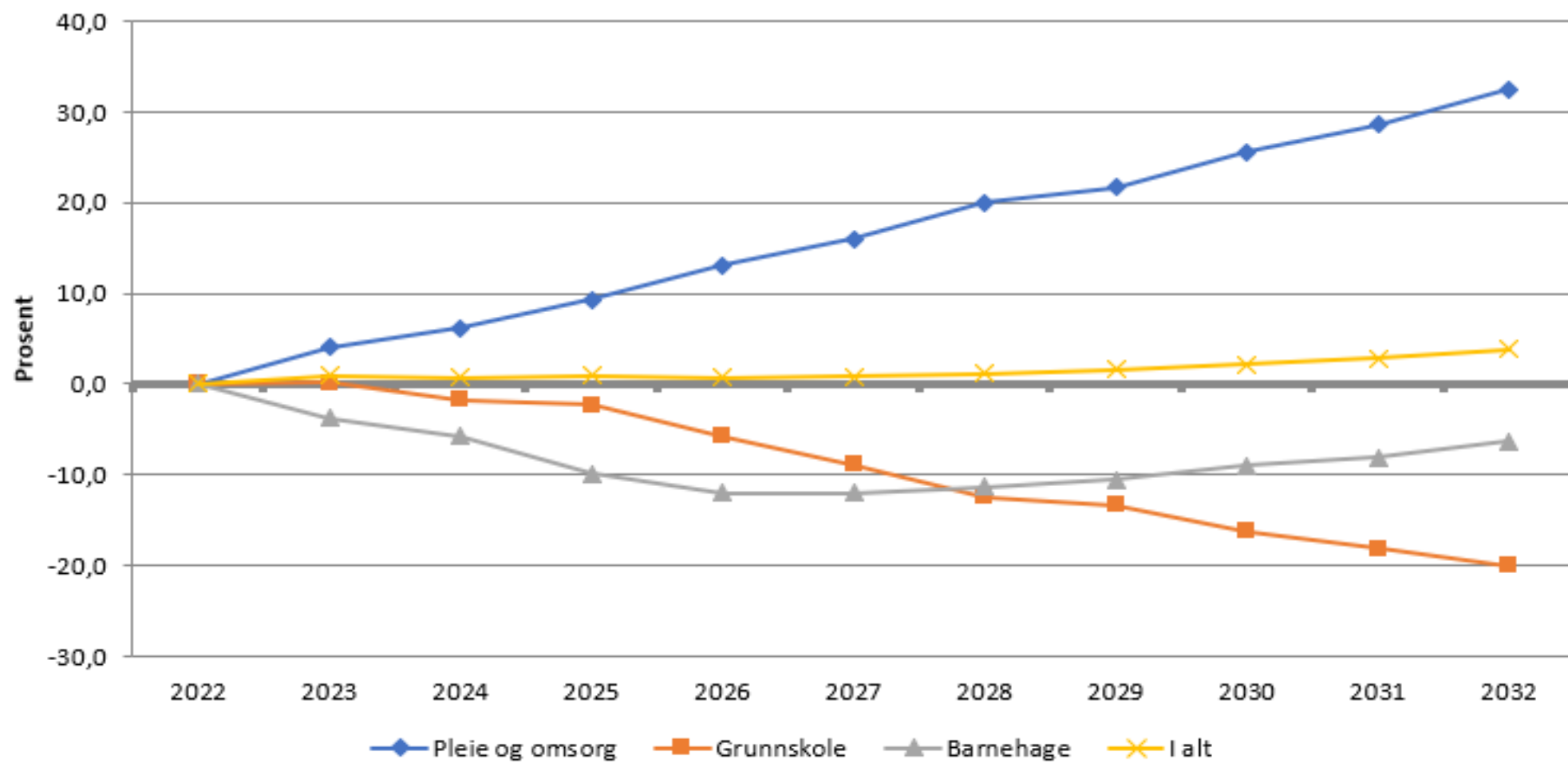
- Avklare hvilke av bærekraftsmålene
Birkenes kan bidra til å følge opp

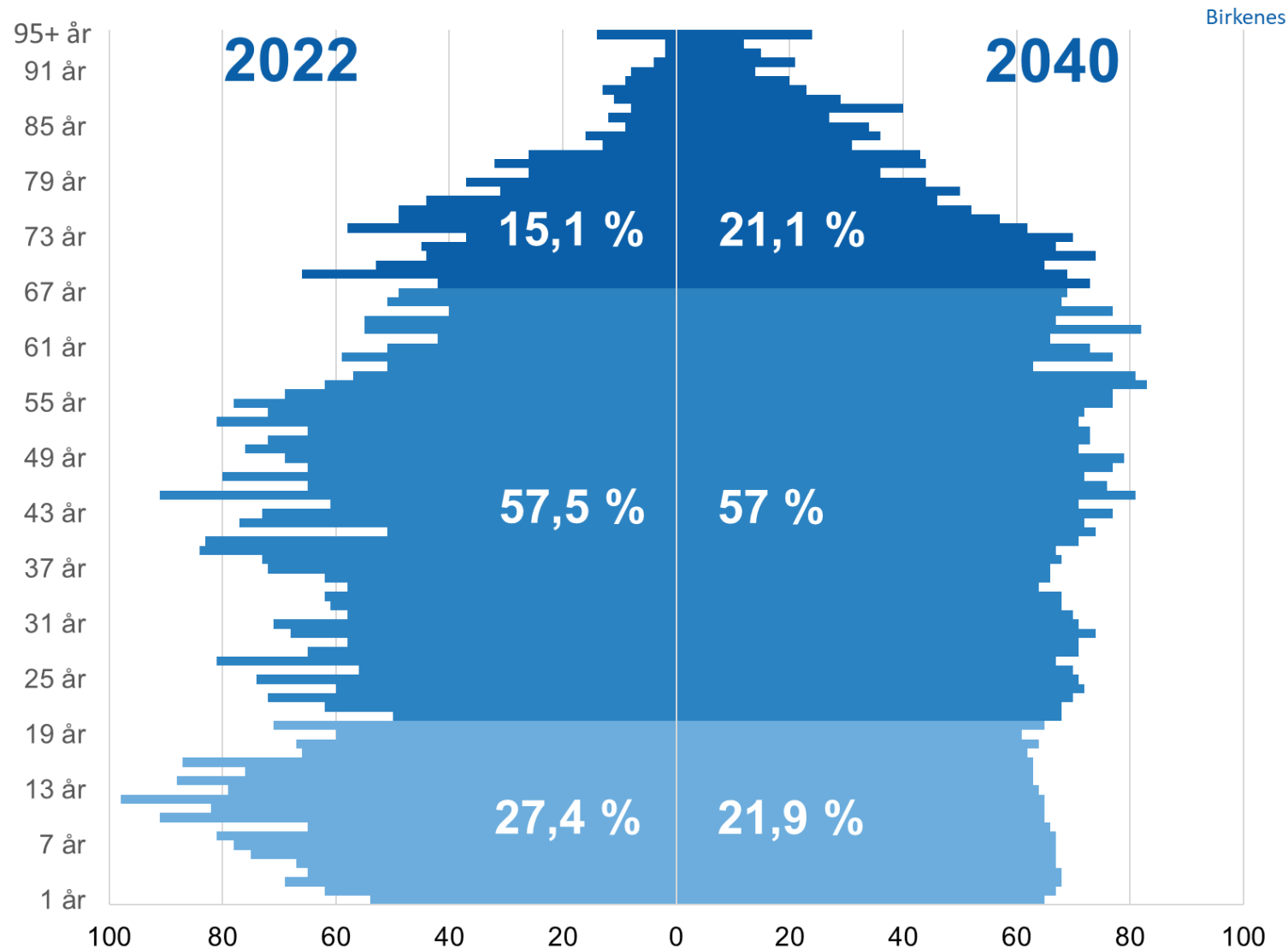

Endret utgiftsbehov demografi - kommunen - 2022 - 2032

(målt ved inngangen til det enkelte år)

Befolkningssammensetning i Birkenes i 2022 og 2040

Aldersbæreevne 2022

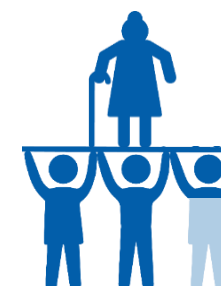
3,8

Aldersbæreevne 2040

2,7

Aldersbæreevne 2050

2,2

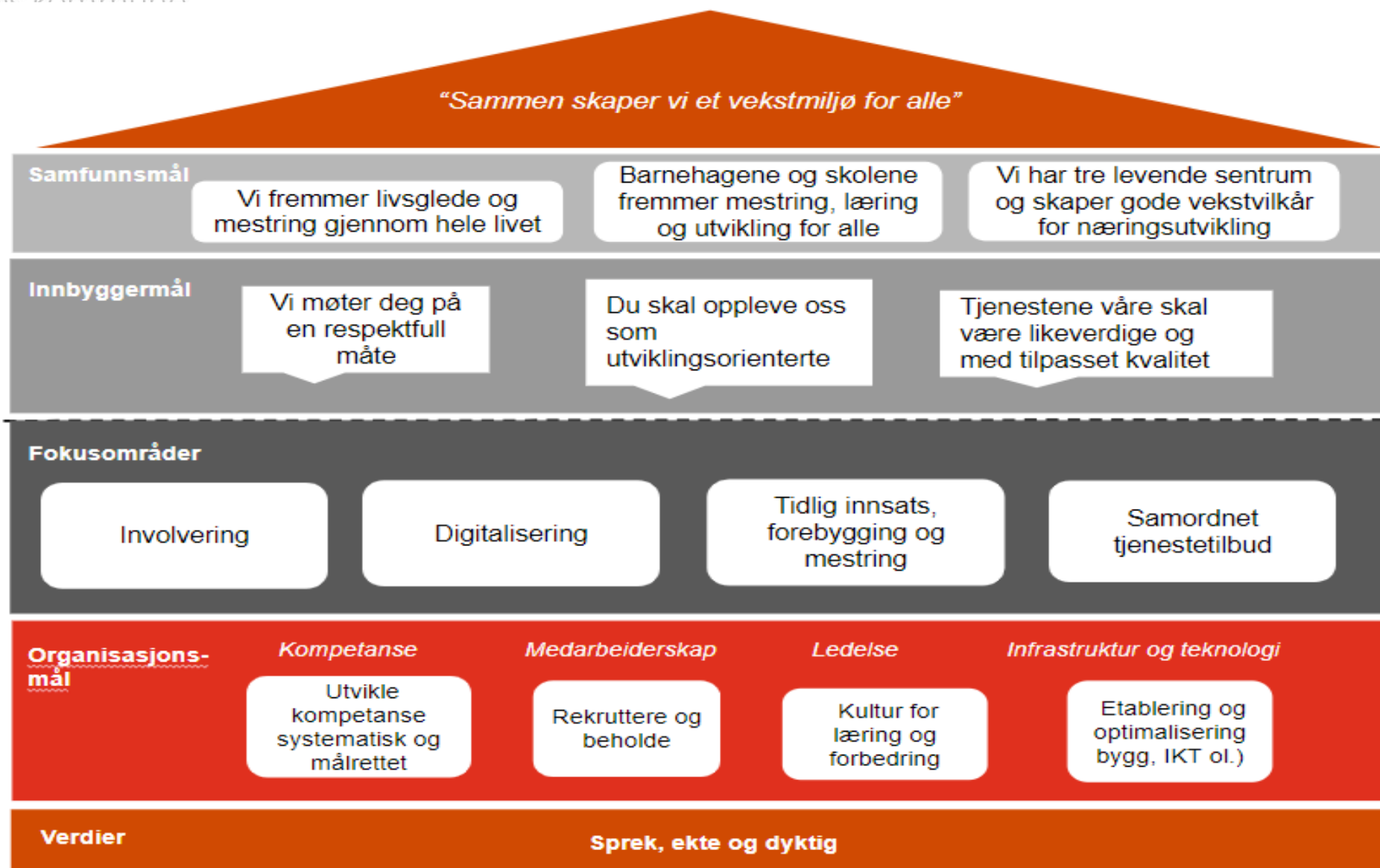
Helhetlig innsatstrapp

«Sammen skaper vi vekstmiljø for alle»

«Sammen skaper vi vekstmiljø for alle»

Kommunens oppdrag

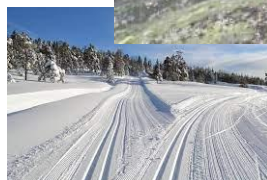
- Gi dagens- og fremtidige innbyggere tjenester med tilstrekkelig kvalitet gjennom god ressursutnyttelse og legge til rette for framtidig vekst, utvikling og bærekraft

Birkenes kommune

BIRKENES

08.11.2023

sammen skaper vi et bestmiljø for alle

Kommuneloven § 14 om økonomiforvaltningen

- Økonomiplanen skal vise hvordan langsiktige utfordringer, mål og strategier i kommunens planer skal følges opp
- Økonomiplanen og budsjettet skal vise kommunestyrets prioriteringer og vise utviklingen i den kommunale økonomien inkl. gjeldsutviklingen
- Både budsjett og økonomiplan skal deles i en driftsdel og en investeringsdel, settes opp i balanse og være realistiske, fullstendige og oversiktlige
- Årsbudsjettet er bindende for kommunestyret og underliggende organer

Forslaget bygger på:

- Gjeldene økonomi- og handlingsplan
- Andre kommunale overordnede planer
- Vedtak i kommunestyret gjennom 2023
- Kommuneproposisjon og forslag til statsbudsjett 2024

Uroligheter som påvirker

Fremtidsutsikter med mørke skyer

- Kjente demografiutfordringer
 - Økte kostnader
 - Arbeidskraft - aldersbæreevne
 - Rekruttering
 - Klimautfordringer
 - Endret handlingsrom
 - Stramt, men samtidig klarer vi å bygge opp disposisjonsfond i planperioden
-
- Har vært reddet av ekstra skatteinntekter gjentatte ganger, som vi kanskje ikke kan regne med videre
 - Disse «engangsinntektene»

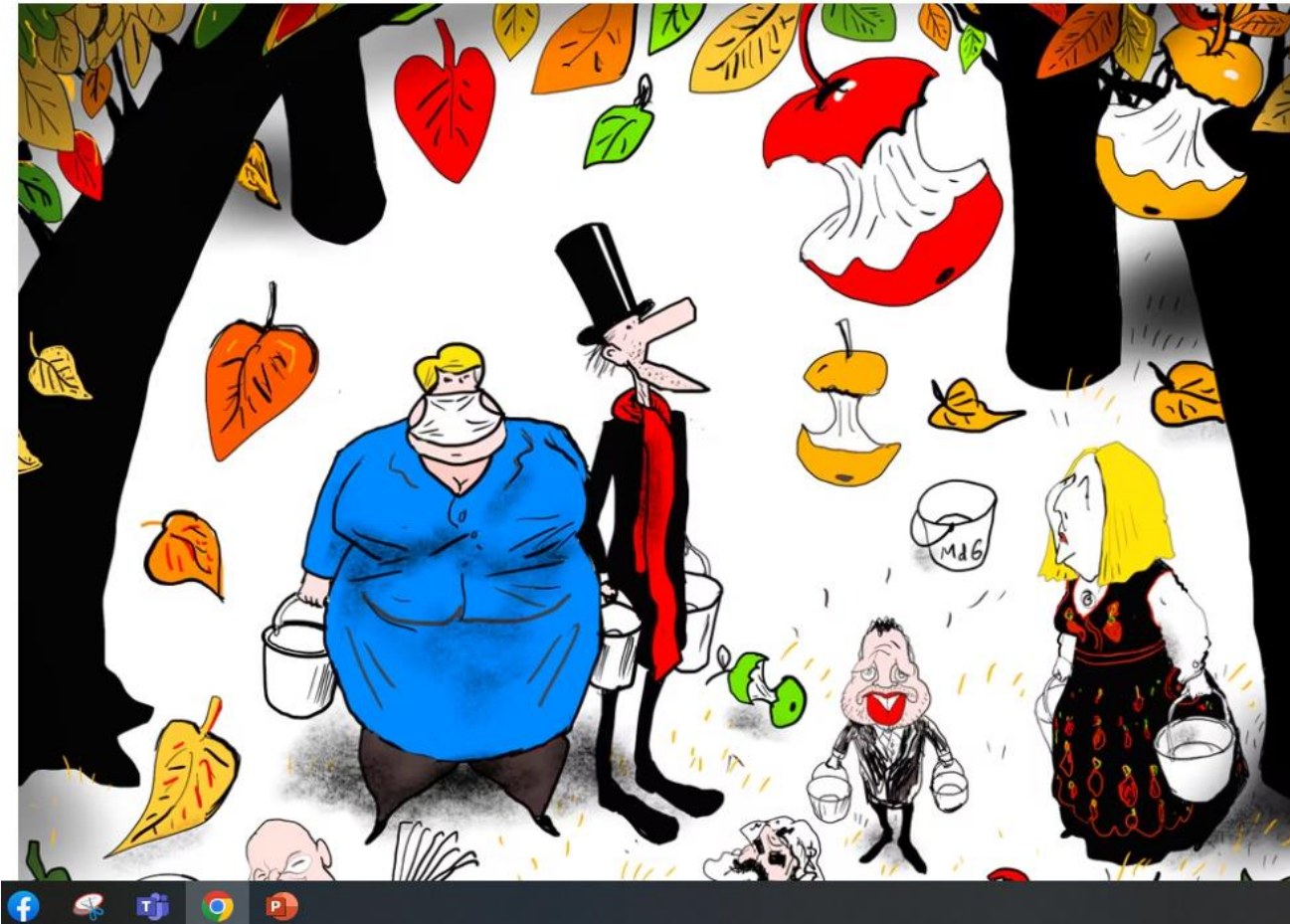

Glem alle valgløftene!

Av Hanne Skartveit

Politisk redaktør. Podcasten «Skartveit» finner du på PodMe og VG+

Nøkterne vurderinger

- Hva MÅ vi?
 - Hva bør vi ha?
 - Hva er kjekt å ha?
-
- Vi er fortsatt på hva MÅ vi ha – og at det er «godt nok» som gjelder

Hovedtrekk som ligger til grunn for forslag:

- Nøktern holdning til hva som er absolutt nødvendig for å sikre forsvarlig og effektiv drift
 - Flere tiltak som er spilt inn fra enhetene er ikke funnet rom for, eller er nedskalert i forhold det som er foreslått
- Utjevne skjevheter mellom faktiske utgifter og budsjetterte utgifter i budsjett 2023
- Anmodning om bosetting av 35 flyktninger

Hovedtrekk som ligger til grunn for forslag:

- Bortfall av ekstra tilskudd til ressurskrevende tjenester
- Ingen udefinerte innsparinger i 2024
- Samme nivå på eiendomsskatten i 2024 og i planperioden, som inneværende år
- Bygge opp disposisjonsfondet til kr 15 mill. i planperioden

Dette krever

- Tydelige prioriteringer
- Godt samspill mellom politikk og administrasjon
- Forventningsavklaring mellom forvaltning og innbyggere
- Tilpasse tjenestetilbudet
- Vri ressursbruk fra oppvekst til omsorg
- At vi gjør det vi MÅ
 - At vi gjør det vi ikke må fordi det reduserer omfanget av det lovpålagte

«Jeg vet at jeg ikke skal bruke mer enn jeg må
Om andre trenger mer for å gjøre det de må, betyr det at jeg
må gi bort det jeg ikke strengt tatt trenger!»

Communedirektør Svein Skisland legger fram neste års budsjett og økonomiplan for politikere, ansatte og innbyggere.

Regninga stiger med nesten 3000 kroner

HER TI
Svein Skisland
deltar i budsjett-
presentasjonen
i rådhuset.
Men, steder,
og oms brukte
2 og oms
i dag.

– Økonomien er ikke bærekraftig

Etter et kraftig underskudd i Lindesnes kommune i år, budsjetteres det ned minus også neste år – men med en viss mindskning.

MÅ TA FRA FOND
Neste år legges det opp til et underskudd på 28 millioner kroner, penger som må hentes fra kommunens disposisjonsfond. Samlet sett legges det opp til å ta 65 millioner kroner derfra de neste fire årene.
– Det skulle vi selvfølgelig gjerne ha unngått, men vi må ta fra fondet

HELSEHUSET
Dersom desembermøtet i kommunestyret vedtar investeringen, er byggingen av helsehuset det som vil koste mest neste år – og årene etter.
Neste år er det snakket om 300 millioner – som samlet sett blir 950 millioner kroner på fire år.

Kraftige kutt: Vil fjerne miljøarbeidere og SFO-støtte

sammen skaper vi et godt miljø for alle

BUDSJETTFORSLAG. Mot enda et år med

Communedirektør Camilla Dunsund får inn for å legge ned Øvre Slottet skole. Nå er det opp til politikerne å gjøre skjebnen til skolen som ses på om hjertet i byen.

KRISTIANSTAD

Skolen til skolen på Øvre Slottet har lenge vært uavklart, og budsjetten for 2024 var en viktig del av den. I budsjett og økonomiplan for 2024, som kommunedirektør Camilla Dunsund har lagt fram, er det klart at skolen skal legges ned fra skoleåret 2025/26, og bygges om til barnehage.

FORVENTER DEBATT

Etter budsjett og økonomiplan for 2024, som kommunedirektør Camilla Dunsund har lagt fram, er det klart at skolen skal legges ned fra skoleåret 2025/26, og bygges om til barnehage.

Gebyrer øker med over 2000 kroner

En høyere rente skal kraftig øke på kommunale gebyrer for innbyggere må betale mer enn 2000 kroner på ett år.

En høyere rente skal kraftig øke på kommunale gebyrer for innbyggere må betale mer enn 2000 kroner på ett år.

orsdag ettermiddag la rådmann Kyrre Jordbakke og økonomisjef Senja Svardal fram neste års budsjett og økonomiplan for politikere, ansatte og innbyggere.

8. FOTO: JARLE R. RANSTEDT

BUDSJETTFORSLAG

Foreslår å legge ned skole i Kristiansand

Communedirektør Camilla Dunsund og økonomisjef Terje Fjellvang har foreslått å legge ned Øvre Slottet skole. Nå er det opp til politikerne å gjøre skjebnen til skolen som ses på om hjertet i byen.

KRISTIANSTAD

Skolen til skolen på Øvre Slottet har lenge vært uavklart, og budsjetten for 2024 var en viktig del av den. I budsjett og økonomiplan for 2024, som kommunedirektør Camilla Dunsund har lagt fram, er det klart at skolen skal legges ned fra skoleåret 2025/26, og bygges om til barnehage.

FORVENTER DEBATT

Etter budsjett og økonomiplan for 2024, som kommunedirektør Camilla Dunsund har lagt fram, er det klart at skolen skal legges ned fra skoleåret 2025/26, og bygges om til barnehage.

Gebyrer øker med over 2000 kroner

En høyere rente skal kraftig øke på kommunale gebyrer for innbyggere må betale mer enn 2000 kroner på ett år.

orsdag ettermiddag la rådmann Kyrre Jordbakke og økonomisjef Senja Svardal fram neste års budsjett og økonomiplan for politikere, ansatte og innbyggere.

8. FOTO: JARLE R. RANSTEDT

Det er det ingen tvil om, sier Terje Fjellvang.

TRANGE RAMMER

Federalskissene snakket med kommunedirektør Camilla Dunsund og økonomisjef Terje Fjellvang for framleggelsen av budsjett og økonomiplan for 2024.

FORVENTER DEBATT

Etter budsjett og økonomiplan for 2024, som kommunedirektør Camilla Dunsund har lagt fram, er det klart at skolen skal legges ned fra skoleåret 2025/26, og bygges om til barnehage.

Gebyrer øker med over 2000 kroner

En høyere rente skal kraftig øke på kommunale gebyrer for innbyggere må betale mer enn 2000 kroner på ett år.

orsdag ettermiddag la rådmann Kyrre Jordbakke og økonomisjef Senja Svardal fram neste års budsjett og økonomiplan for politikere, ansatte og innbyggere.

8. FOTO: JARLE R. RANSTEDT

Communedirektør Camilla Dunsund og økonomisjef Terje Fjellvang på møtet i kommunestyret 8. november 2023. FOTO: JARLE R. RANSTEDT

Gebyrer øker med over 2000 kroner

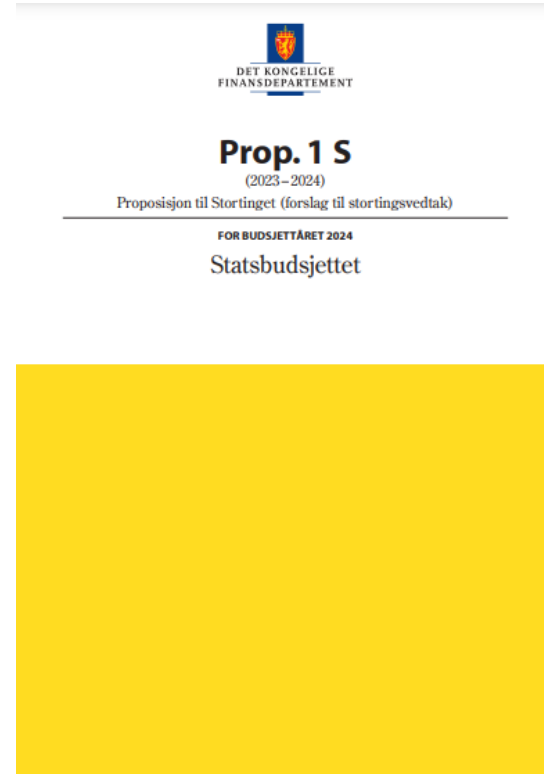
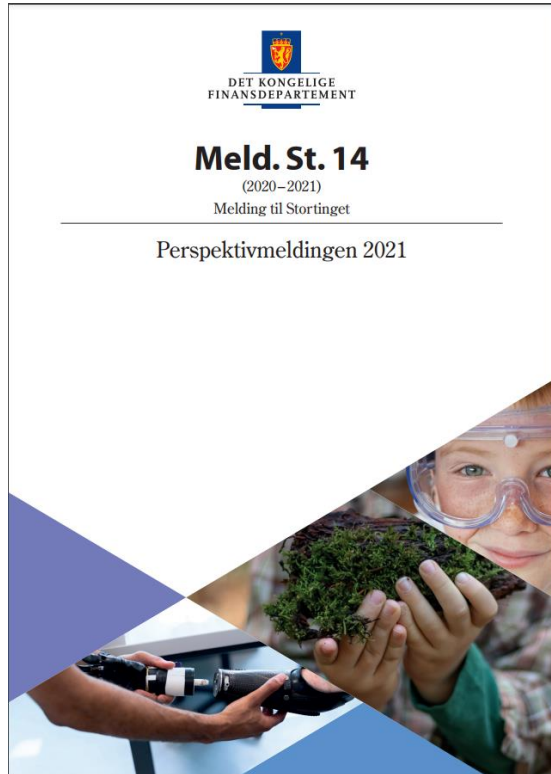
En høyere rente skal kraftig øke på kommunale gebyrer for innbyggere må betale mer enn 2000 kroner på ett år.

orsdag ettermiddag la rådmann Kyrre Jordbakke og økonomisjef Senja Svardal fram neste års budsjett og økonomiplan for politikere, ansatte og innbyggere.

8. FOTO: JARLE R. RANSTEDT

Økonomiske rammebetingelser

Kommuneopplegget 2024

- Vekst i frie inntekter på 6,4 mrd. kr (kommunene 5,1 og fylkeskommunene 1,3)
- Anslag på deflator for 2024 er 4,3 %
 - 4,9 % på lønn
 - 3,4 % på pris

Kommuneopplegget 2024 (handlingsrom)

Økt handlingsrom (reell vekst)	Komprop. 2024	NB2024	Herav komm.	Herav FK
Realvekst i frie inntekter	5,6-5,9	6,4	5,1	1,3
Merkostnader demografi*	-3,9	-3,9	-3,1	-0,8
Merkostnader pensjon**	-1,2	-2,0	-1,8	-0,2
Satsinger innenfor veksten i frie inntekter	-0,6	-0,6	-0,3	-0,3
Økt handlingsrom	-0,1-0,2	-0,1	-0,1	0

Endring frie inntekter 2023-2024 (mrd.)

	2023	2024	Endr. %
Skatt	224 958	237 620	5,6
Rammetilskudd	169 460	175 198	3,4
Sum frie inntekter	394 418	412 818	4,7

Birkenes kommune: 4,6 %

Sentrale inntekter, kr 465 mill.

- Rammetilskudd
- Inntekts- og formueskatt
- Eiendomsskatt
 - Boliger og fritidseiendommer 3,7 promille
 - Næring foreslås opprettholdt på 7,0 promille
- Integreringstilskudd
- Kompensasjonstilskudd sykehjem/omsorgsboliger
- Konsesjonsavgift

Endringer rev. budsjett 2023 - 2024

- Økte sentrale inntekter kr 39,6 mill.
- Reduserte finansutgifter kr 1,4 mill.
- **Sum** kr **41,0 mill.**
- Økte bevilgninger drift kr -36,3 mill.
- **Avsetning til disp.fond** kr 4,8 mill.

Tiltak/forhold som medfører økte rammer

- Drift og vedlikehold av nye boliger, parker og uteområder
- Energi
- Vedlikehold av kommunale veier
- Økt bemanning nye boliger
- IKT- og Microsoft lisenser
- Tilskudd private barnehager - redusert foreldrebetaling
- Redusert foreldrebetaling i barnehagene
- Lønnsreguleringer og pensjon

Tiltak/forhold som reduserer rammer

- Tilskudd miljøvaktmester
- Redusert bemanning barnehage
- Leieinntekter polititaktisk treningssenter og Flakke Loner skyteanlegg
- Økt bruk av digitale løsninger

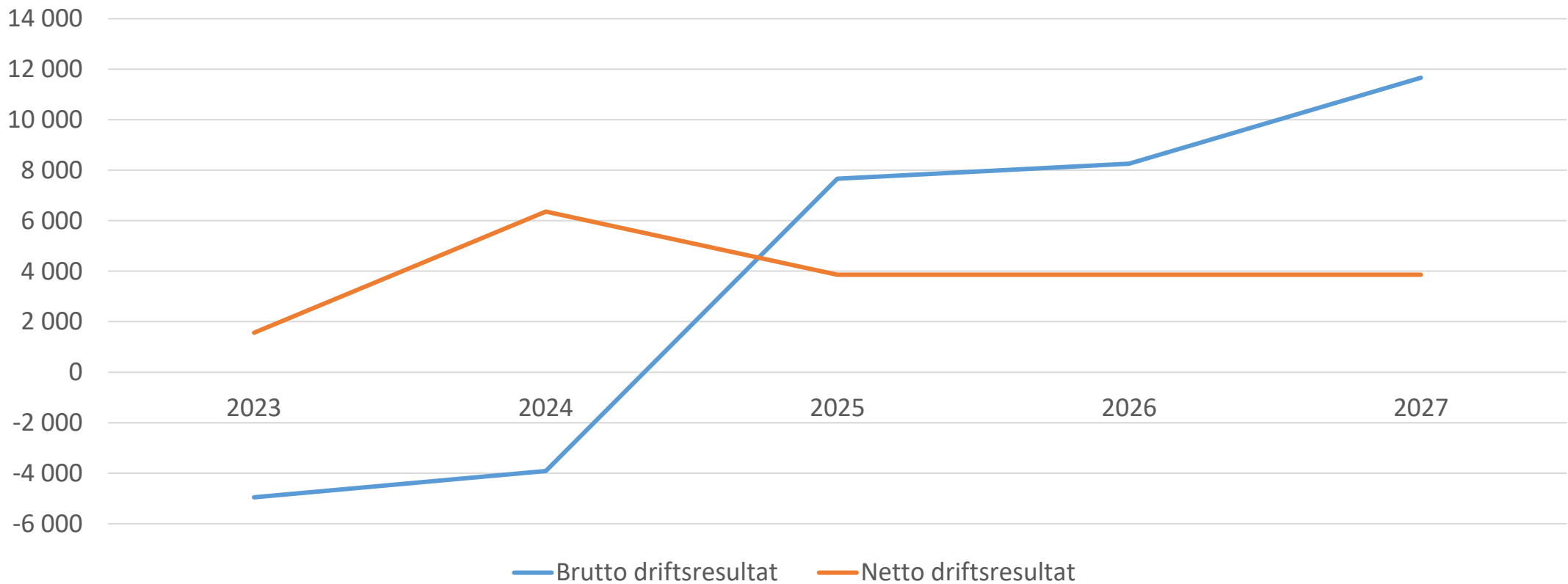
Kommunale gebyrer og eiendomsskatt

	2022	2023	2024	2025	2026	2027
Vann	4 324	4 756	6 659	7 491	8 427	8 971
Avløp	4 117	4 733	5 916	7 986	9 582	12 068
Feiing	185	185	185	269	294	301
Eiendomsskatt	4 995	4 995	5 254	5 526	5 811	6 111
Sum	13 621	14 669	18 014	21 272	24 114	27 451

Nøkkeltall

Brutto og netto driftsresultat

Investeringer i planperioden

	2023	2024	2025	2026	2027	Sum
Vedtatt økonomiplan 2023-2026	167 052	90 575	76 310	44 360		378 297
Vedtatt økonomiplan 2024-2027		169 765	84 460	49 900	41 040	345 165

Investeringsgjeld, renter og avdrag

Tall i mill.	2023	2024	2025	2026	2027
Brutto investeringer	139,5	169,3	83,9	49,3	40,4
Langsiktig gjeld	568,1	679,5	723,9	733,9	732,8
Minimumsavdrag	26,5	27,6	31,8	33,5	35,7
Renteprognose	19,7	23,1	27,4	29,1	29,8
Rente	3,6 %	4,0 %	4,0 %	4,0 %	4,1 %

Risikoområder

- Inntektssystemet
- Integreringstilskudd
- Utbytte Å Energi
- Avkastning langsiktige plasseringer
- Nye tjenestebehov i driften
- Effektivisering og tilpasninger i driften
- Særskilte tilskudd fra staten
- Investeringsprosjekter (økonomiske rammer)

Birkenes kommune

Tjenestene

Distriktssenteret: "Stedsutvikling - kommunen må involvere næringsliv, frivillige organisasjoner og innbyggere for å få til gode prosesser"

Samfunn

Drift og utvikling

- Arbeidskraft - beholde og rekruttere
 - Kompetanseutvikling og fleksibilitet
 - Interkommunalt samarbeid
 - Saksbehandling på riktig nivå
 - Klare kommunikasjonslinjer
- Digitalisering
 - Nye løsninger
 - Hente ut gevinster
 - Kommunale planer
 - Samfunnsdelen til kommuneplanen
 - Planmessig oppfølging av oppgaver
 - Hovedplaner
 - Næring og næringsutvikling

Investeringer

- Nytt renseanlegg
- VA-området
- Oppgradering kommunale veier
- Oppgradering kommunale formålsbygg
- Mollestad bru

- Steds- og næringsutvikling
- Solceller på kommunale bygg
- Polititaktisk treningssenter
- Flakke lener skyteanlegg

Utfordring: Redusere sårbarhet og vedlikeholde for å bevare verdier

Helse

Drift og utvikling

- Planlegge for framtiden og nye behov
 - Tid for handling
 - Bo trygt hjemme (Leve hele livet)
 - Helhetlig innsatstrapp
 - Lokale forhold
- Arbeidskraft - beholde og rekruttere
- Arbeidstidsordninger og oppgavedeling
- Kompetanseutvikling
- Tjenesteutvikling

- Digitalisere
 - Ta i bruk nye løsninger
 - Frigjøre arbeidskraft der oppgaver kan løses annerledes
 - Hente ut gevinster
- Boliger
- Samarbeid med andre kommuner og internt mellom tjenester
- Samarbeid med pårørende
- Frivillighet og næringsliv

Investeringer

- Digitalisering
- Storkjøkken - oppgradering kjøleanlegget
- Sykehjemsbygget – oppgradering kjøleanlegg
- Garderobe ansatte

- Reguleringsplan – boliger til eldre (2025)
- Tilrettelagte leiligheter (2026)
- Startlån – eie sin egen bolig

Utfordring: økte behov og konsekvenser av demografi

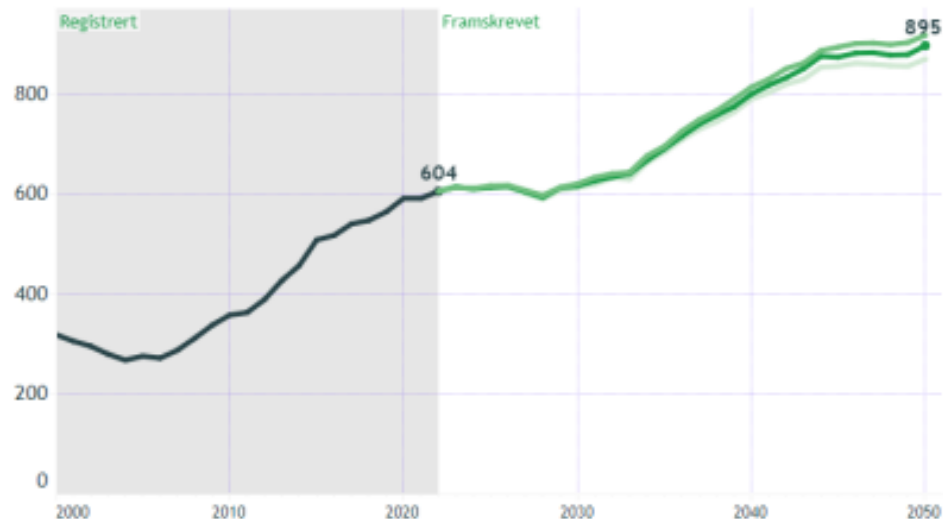

Birkenes kommune – aldersgruppen 67-79 år

4216 Birkenes

Kjønn: Begge kjønn

Aldersgruppe: 67-79 år

Det lages flere alternativer, med ulike kombinasjoner av forutsetninger om de demografiske komponentene på nasjonalt nivå. Alternativene beskrives med fire bokstaver som forteller hvilke forutsetninger som er brukt om: 1) fruktbarhet, 2) levealder, 3) innenlandske flyttinger og 4) innvandring. H = høy, M = medium og L = lav. Hovedalternativet, MMMM, bruker mellomnivået for alle de fire komponentene.

Fargeforklaring forutsetninger

■ Høy nasjonal vekst (HHMH)

■ Hovedalternativet (MMMM)

■ Lav nasjonal vekst (LLML)

■ Registrert

Kilde: Regionale befolkningsframskrivninger (<https://www.ssb.no/regfram/>)

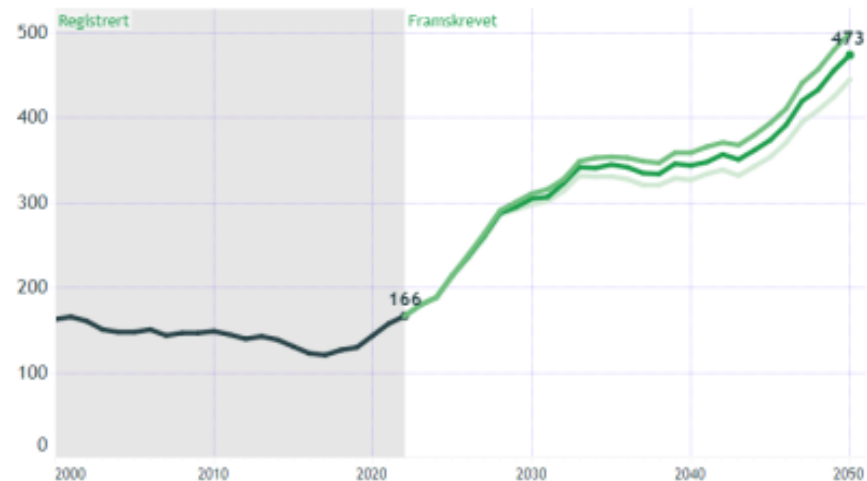

Birkenes kommune – aldersgruppen 80-89 år

4216 Birkenes

Kjønn: Begge kjønn

Aldersgruppe: 80-89 år

Det lages flere alternativer, med ulike kombinasjoner av forutsetninger om de demografiske komponentene på nasjonalt nivå. Alternativene beskrives med fire bokstaver som forteller hvilke forutsetninger som er brukt om: 1) fruktbarhet, 2) levealder, 3) innenlandske flyttinger og 4) innvandring. H = høy, M = medium og L = lav. Hovedalternativet, MMMM, bruker mellomnivået for alle de fire komponentene.

Fargeforklaring forutsetninger

■ Høy nasjonal vekst (HHMH)

■ Hovedalternativet (MMMM)

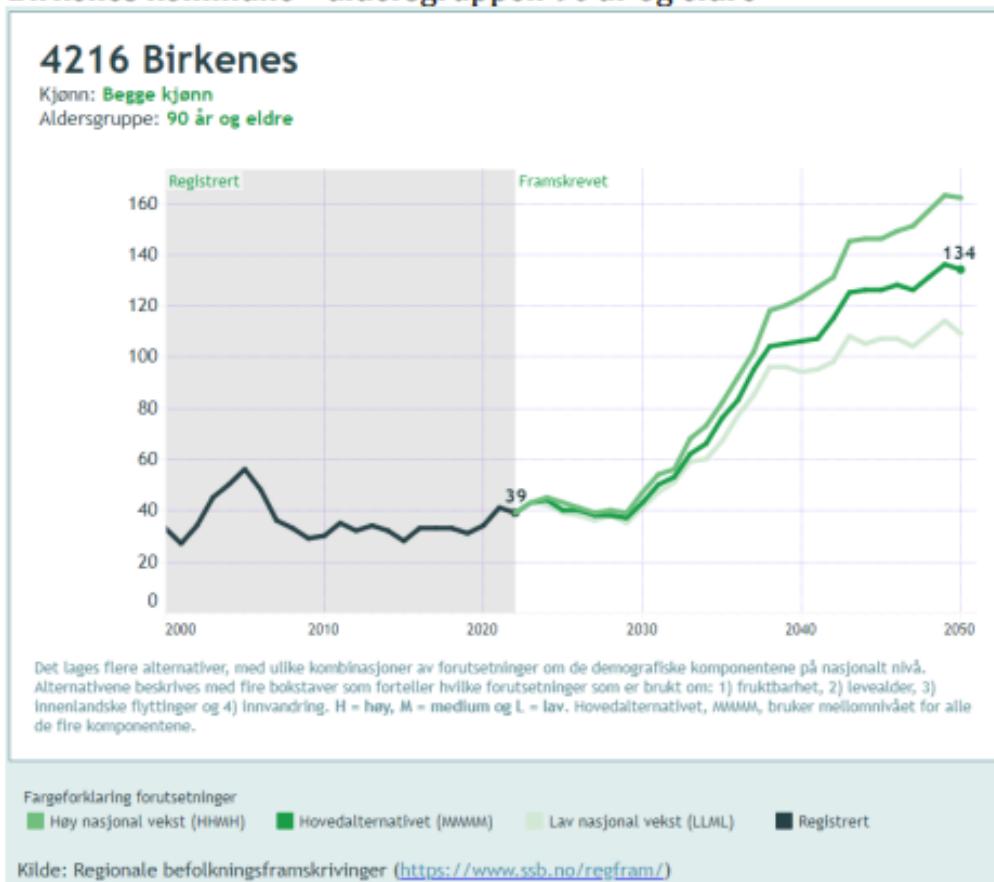
■ Lav nasjonal vekst (LLML)

■ Registrert

Kilde: Regionale befolkningsframskrivninger (<https://www.ssb.no/regfram/>)

Birkenes kommune – aldersgruppen 90 år og eldre

Organisasjon og oppvekst

ORGANISASJON

Drift og utvikling

- Videreutvikle bruk av funksjonalitet i virksomhetsstyringssystemene
- Støtte og legge til rette for digital transformasjon
 - Endre arbeidsmåter/ omstilling
 - samarbeid med andre
 - Sikre god drift med likeverdige tjenester – dokumentcenter

- Felles dokumentcenter fra 1. januar
- Overordnet kompetanseplan
- Revidering av startpakke for ledere
- Nærværsarbeid og heltid
- Innkjøp

Utfordring:

Kapasitet, kompetanse og sårbarhet på fagområder

Investering

IKT

- Infrastruktur
- Rullering
- Utstyr

- Bredbånd i spredt bosetting
 - 2024 og 2025

OPPVEKST

Drift og utvikling

- Forskrifter som fastsetter rammer for drift, bemanning og kompetanse – ny opplæringslov
- Dysleksivennlige skoler
- Økt kompleksitet innenfor området.

- Tverrfaglig samarbeid internt og eksternt
- Samarbeid med frivillige
- Helhetlig innsatstrapp
- Forebygge utenforskap
- Bemannet bolig
- Behov for bosetting av flyktninger

Utfordring: Tidlig innsats og forventinger

Investering

- BLINK
- Natveitåsen
- Engesland skole
- Birkeland skole
- Birkenes hallen
- Oppgradering ballbinger

- Herefoss skole
- Valstrand skole (2027)
- Valstrand kulturarena (2026)

Arbeidsdelingen

- Kommunedirektøren foreslår
- Formannskapet innstiller
- Kommunestyret vedtar

Prosess – Økonomi- og handlingsplan og budsjett

- Gjennom året: Økonomi har vært tema i formannskapsmøter
- Januar - nov: Administrasjonen utarbeider forslag til økonomi- og handlingsplan og budsjett
- 8. november: Presentasjon av kommunedirektørens forslag
- 20. november: Frist til politikere for å sende inn skriftlige spørsmål, kl. 09.00 - til ordføreren
- 23. november: Administrasjonens svarfrist kl.16.00. Spørsmål og svar sendes kommunestyrets medlemmer
- 23. november: Fellesråd
- 24. november: Formannskapsmøte økonomi
- 27. november: Helse og oppvekstutvalget
- 29. november: Administrasjonsutvalget
- 29. november: Økonomi- og handlingsplan og budsjett behandles i formannskapet, og legges umiddelbart etter det ut til offentlig ettersyn
- 14. desember: Kommunestyrets behandling

Digital økonomi-, og handlingsplan 2024-2027

- Publiseres på kommunens nettside etter kommunestyremøte
 - Digital økonomi-, og handlingsplan 2024-2027
 - Enkel forklaring på hvordan du navigerer i planen
- Kommunedirektørens presentasjon legges ut på samme sted

Stafettpinnen overleveres – LYKKE TIL😊

